

Àmbit social

Índex

- Introducció a l'àmbit
- Orientacions metodològiques
- Contribució de l'àmbit a l'adquisició de les competències bàsiques
- Objectius generals de l'àmbit
- Nivell 1
 - *Mòdul 1: el medi físic i l'acció de l'home*
 - Introducció al mòdul 1
 - Objectius del mòdul 1
 - Continguts:
 - Unitat d'aprenentatge 1: el medi físic i els seus elements
 - Unitat d'aprenentatge 2: la població
 - Unitat d'aprenentatge 3: l'activitat econòmica
 - Unitat d'aprenentatge 4: els reptes ambientals
 - Criteris d'avaluació del mòdul 1
 - *Mòdul 2: les arrels de la nostra societat, de la prehistòria a la societat industrial*
 - Introducció al mòdul 1
 - Objectius del mòdul 1
 - Continguts:
 - Unitat d'aprenentatge 1: temps i espai. L'origen de les societats humanes: la prehistòria
 - Unitat d'aprenentatge 2: cultures antigues i el seu llegat
 - Unitat d'aprenentatge 3: les societats medievals
 - Unitat d'aprenentatge 4: el món modern
 - Criteris d'avaluació del mòdul 2
- Nivell 2
 - *Mòdul 1: El món en què vivim*

- Introducció al mòdul 1
- Objectius del mòdul 1
- Continguts:
 - Unitat d'aprenentatge 1: les bases del món contemporani, el segle XIX un segle de revolucions
 - Unitat d'aprenentatge 2: el segle XX. Un món en conflicte. Un món dividit
 - Unitat d'aprenentatge 3: el començament del tercer mil·lenni. Globalització i canvi. Diversitat o desigualtat
 - Unitat d'aprenentatge 4: noves formes d'expressió i percepció. Art, societat i tecnologia al nostre temps
- Criteris d'avaluació del mòdul 1
- *Mòdul 2: el medi polític, estats, democràcia i ciutadania*
 - Introducció al mòdul 2
 - Objectius del mòdul 2
 - Continguts:
 - Unitat d'aprenentatge 1: evolució de l'organització política al llarg del temps
 - Unitat d'aprenentatge 2: organització política actual
 - Unitat d'aprenentatge 3: les grans àrees geopolítiques del món
 - Unitat d'aprenentatge 4: drets i deures dels ciutadans
 - Criteris d'avaluació del mòdul 2

Introducció

En l'educació secundària de persones adultes l'àmbit social inclou els aspectes bàsics del currículum de les matèries de ciències socials, geografia i història, educació per a la ciutadania, i els aspectes referits a la percepció del currículum de les matèries d'educació plàstica i visual, i música. Aquests diferents aspectes han de contemplar-se íntimament relacionats i com a elements que conformen el nostre entramat cultural del segle XXI.

L'àmbit social suposa una proposta coherent i integrada que intenta aconseguir que les persones adultes adquireixin les competències necessàries per comprendre la realitat social i humana del món en què vivim, de manera que

puguin actuar d'una forma crítica sobre ell i, sobretot, que siguin capaços de preparar-se per fer front al futur d'un món globalitzat partint del nostre àmbit local.

Pel seu caràcter integrador, l'àmbit social contribueix al desenvolupament de totes les competències bàsiques de l'educació secundària. L'àmbit permet estudis i recerques multidisciplinaris en una doble vessant: la perspectiva històrica i la perspectiva geogràfica, la visió del passat, del present i del futur; l'enfocament que proposa el currículum permet analitzar realitats actuals des de múltiples vessants amb l'objectiu final de millorar la comprensió dels fets i esdeveniments del món contemporani, sempre lligats a qüestions territorials i històriques.

La relació de continguts ha de permetre el desenvolupament de les competències, eix principal d'aquest currículum, per això és necessari que el seu desenvolupament dins les aules sigui el suficientment obert i flexible per incorporar temes que es puguin sobrevenir en l'actualitat i a la vegada establir seqüències temporals diferents de les establertes.

El fet social s'ha de contemplar des d'una perspectiva temporal i espacial, aquesta s'analitza des de les diverses ciències socials (història, geografia, economia, antropologia, filosofia, etc.) i contextualitzada a l'entorn on es viu.

Els continguts relatius a l'educació per a la ciutadania i els drets humans intenten desenvolupar la pràctica d'una ciutadania que faci front a les exigències del complex desenvolupament social del nostre món a partir de l'estudi i la reflexió.

El coneixement i la comprensió del món de la cultura, la música, les arts plàstiques i visuals, els entorns productius, els mitjans de comunicació donaran lloc, entre d'altres coses, a aprendre a gaudir i a valorar el nostre patrimoni històric, artístic i cultural.

S'estableixen dos nivells i cada nivell se subdivideix en dos mòduls. Els objectius i continguts propis de l'educació per a la ciutadania i els aspectes espacials del fet social, desenvolupats a la geografia, es treballen al primer nivell. En aquest primer nivell cal intentar que l'alumnat compregui i conegui el lloc on vivim i allò que fem al món, així com s'aprofundeix en les grans èpoques històriques i en les bases del món contemporani actual.

Al segon nivell es desenvolupen els continguts de la història i els aspectes de la percepció dels currículums de plàstica i música. En aquest segon nivell aprofundim en totes les manifestacions artístiques pròpies dels humans i en les maneres d'organitzar-nos per aconseguir els objectius com humans. Finalment, s'aborden els grans reptes planetaris i els principis ètics universals que han de regular la convivència i la cooperació entre els diferents grups, col·lectius, societats i civilitzacions que habitem el planeta Terra.

Aquesta ordenació respon a la disponibilitat horària de cada nivell i a una seqüenciació pròpia de les característiques de les matèries. No obstant això, s'ha de tenir ben present que un tractament metodològic adequat suposa un enfocament global de tots els aspectes de les diferents àrees i aquest és l'enfocament més destacat del present currículum.

Aquesta graella pretén contextualitzar els dos nivells i els diferents mòduls per facilitar-ne la comprensió:

Nivell 1	
<p><i>Mòdul 1: el medi físic i l'acció de l'home</i></p> <p>Intenta respondre a la pregunta on vivim i què fem al món.</p>	<p>Unitat 1: el medi físic i els seus elements</p> <p>Unitat 2: la població</p> <p>Unitat 3: l'activitat econòmica</p> <p>Unitat 4: els reptes ambientals</p>
<p><i>Mòdul 2: les arrels de la nostra societat, de la prehistòria a la societat industrial</i></p> <p>Intenta respondre què hem fet i què ha succeït al llarg de la història.</p>	<p>Unitat 1: temps i espai. L'origen de les societats humanes: la prehistòria</p> <p>Unitat 2: cultures antigues i el seu llegat</p> <p>Unitat 3: les societats medievals</p> <p>Unitat 4: el món modern</p>
Nivell 2	
<p><i>Mòdul 1: el món en què vivim</i></p> <p>Intenta descobrir com és el nostre present i què fem per projectar-nos cap al futur.</p>	<p>Unitat 1: les bases del món contemporani, el segle XIX un segle de revolucions.</p> <p>Unitat 2: el segle XX. Un món en conflicte. Un món dividit.</p> <p>Unitat 3: el començament del tercer mil·lenni, globalització i canvi. Diversitat o desigualtat.</p> <p>Unitat 4: noves formes d'expressió i percepció. Art, societat i tecnologia al nostre temps.</p>
<p><i>Mòdul 2: el medi polític, estats, democràcia i ciutadania</i></p> <p>Intenta respondre a la pregunta com ens hem organitzat i com ens organitzem ara els humans per aconseguir els nostres objectius.</p>	<p>Unitat 1: evolució de l'organització política al llarg del temps</p> <p>Unitat 2: organització política actual</p> <p>Unitat 3: les grans àrees geopolítiques del món</p> <p>Unitat 4: drets i deures dels ciutadans</p>

Orientacions metodològiques

L'educació és un instrument que fa possible que els individus desenvolupin les seves capacitats per gaudir d'una vida individual i social més plena. Significa aprendre a assimilar els coneixements, a reconstruir teories i idees preconcebudes, a integrar els nous coneixements en l'estructura del pensament i a convertir, progressivament, les informacions en coneixements i aquests en saviesa. Implica també aprendre a fer, a viure amb els altres i a actuar de forma ètica. Possibilita explorar els talents i les capacitats de la persona i desenvolupar la personalitat amb l'objectiu de millorar la vida de les persones i de transformar, progressivament, la societat. L'educació de les persones adultes ha de tenir ben present que no són nins grans. Per això és necessari utilitzar les línies metodològiques més adequades.

Les persones adultes, quan arriben al centre educatiu, disposen d'una gran quantitat d'informació i d'experiències sobre el món que les envolta. Constantment reben informació i valoracions sobre la vida en societat, a través dels mitjans de comunicació, dels seus líders socials i polítics, de la interacció amb els seus iguals. D'altra banda, al llarg de la seva pròpia trajectòria vital, les persones adultes experimenten els aspectes positius i negatius de la vida en societat, i coneixen el significat de diferents realitats. La persona adulta pot tenir mancances de destreses que li impedeixin el progrés en la consecució de determinats objectius acadèmics, però a la vegada té un bagatge vital, fruit de la seva experiència, que és la base en la qual pot integrar nous aprenentatges. Moltes vegades aprendre a l'edat adulta significa desaprendre, però no en un sentit negatiu, sinó des de la perspectiva de fer contínuament replantejaments dels coneixements a partir d'allò que es dóna per suposat. L'educació de persones adultes ha de convertir-se en un espai on es pugui replantejar el coneixement, des del respecte i la tolerància, però des de perspectives científiques, sòlides i contrastades socialment.

Les característiques, les necessitats, els interessos i les motivacions de les persones adultes, a l'hora d'accedir a l'oferta educativa, són molt diferents. L'amplitud i diversitat de les situacions individuals, les diferències socioculturals, de condicions laborals, la qualitat de les experiències i expectatives acadèmiques i, fins i tot, el temps disponible per dedicar-se a les tasques educatives, provoquen una gran diversitat a les aules de les persones adultes.

És clar que quan una persona adulta arriba al centre té una motivació. A la vegada que, per diferents raons, ha patit una exclusió del sistema educatiu convencional en qualche moment de la seva vida, a la infància o a l'adolescència, o bé prové d'altres cultures i ha d'assimilar una nova cultura i uns nous costums.

Moltes vegades, el major impediment per fer front a nous aprenentatges és una falta de confiança en elles mateixes, en la seva capacitat per aprendre. Aquesta desconfiança, moltes vegades, és el resultat de la seva trajectòria vital on l'exclusió del món educatiu ha suposat un trauma, un missatge d'incapacitat. És

evident que les metodologies d'aprenentatge per a persones adultes han de tenir en compte aquest element. Repetir el mateixos esquemes i models en els quals es va produir el fracàs i l'abandó escolar donarà lloc a la mateixa situació.

Si la motivació és clau en tot procés d'aprenentatge, a l'educació de les persones adultes adquireix una rellevància especial. Aquesta és imprescindible per evitar l'abandonament abans de completar el procés d'aprenentatge, d'aquí la importància de desenvolupar, en les persones adultes, capacitats i habilitats encaminades a la superació, amb èxit, de les dificultats amb les quals es poden trobar en el seu entorn personal, sociocultural i laboral, reforçant així la seva autoestima.

L'alumnat pot plantejar-se acadèmicament si desenvolupa estils i estratègies d'aprenentatge adequats. El caràcter irrepetible de la persona fa que cadascú tingui una forma pròpia d'aprendre, un potencial singular de desenvolupament, en la qual incideixen significativament les preferències personals.

L'àmbit social, dins de l'educació secundària per a persones adultes, és un marc privilegiat per a la posada en qüestió i discussió d'informacions, sabers, actituds, experiències i valors que la persona porta com a bagatge inseparable de la seva pròpia vida.

La metodologia utilitzada en els ensenyaments de l'àmbit social de l'educació secundària per a persones adultes ha de tenir com a horitzó el desenvolupament d'aprenentatges significatius en l'alumnat. Una de les característiques més rellevants dels aprenentatges significatius és la seva permanència, perquè estableix un elevat nombre de relacions entre el nou coneixement adquirit i l'estructura cognitiva de l'alumne. Aquesta, en el cas de la persona adulta, està molt ancorada en unes experiències més riques i complexes que les d'un adolescent. Això implica que, en les persones adultes, i molt especialment en l'àmbit social, existeixen més possibilitats d'establir relacions entre el nou coneixement i els esquemes mentals que elles posseeixen. Això és la clau metodològica per l'ensenyament en aquest àmbit.

Els enfocaments que globalitzen afavoreixen la motivació i la riquesa dels significats que conformen els esquemes cognitius. Aquesta concepció metodològica es basa en el principi que tota situació d'ensenyament-aprenentatge ha de partir d'una situació pròxima a la realitat, i que aquesta situació li ha de resultar interessant i li ha de crear la necessitat de plantejar qüestions i problemes als quals els ha de donar resposta. No obstant s'ha de tenir ben en compte que avui en dia, en aquest món globalitzat i amb la prevalença de les tecnologies i els mitjans de comunicació, el més allunyat moltes vegades és el més proper.

L'estudi dels continguts procedents de les ciències socials ha de ser integrador i globalitzat, ja que el seu objectiu bàsic és el coneixement de la realitat social.

L'estudi de la interacció de l'home amb el seu medi ha de tenir un enfocament ecogeogràfic, que consideri les múltiples variables -naturals i humanes- que conformen un espai.

L'estudi de la història permet a l'alumnat adult tenir una visió multicausal del procés històric, que condiona i determina el present. Al mateix temps, cal abordar l'estudi del nostre patrimoni cultural material i immaterial com un conjunt heretat i construït col·lectivament a través del temps i de l'espai. Per això, s'entrellacen els plans del patrimoni cultural, històric, artístic i ambiental, establint interaccions mútues.

Caldrà desenvolupar una metodologia que compari el més immediat amb el més llunyà, expressant així la importància que en el currículum s'ha de concedir a la geografia, a la història i a la cultura de les Illes Balears.

L'educació per a la ciutadania en persones adultes ha de transmetre i posar en pràctica valors que afavoreixin la llibertat personal, la responsabilitat, la ciutadania democràtica, la solidaritat, la tolerància, la igualtat, el respecte i la justícia, i que ajudin a superar qualsevol mena de discriminació. D'aquesta manera contribuiran a la implicació de l'alumnat en la vida social, com a ciutadans i ciutadanes que posseeixen la informació precisa i que són conscients de les seves obligacions i responsabilitats.

Amb els continguts procedents de l'educació plàstica i visual, i de la música es desenvoluparan en l'alumnat les capacitats perceptives. I també han d'introduir les persones adultes en el coneixement de l'evolució històrica de l'art i de la música, sempre en relació amb el context històric en què es van desenvolupar.

La societat en què vivim es desenvolupa en un context multicultural. És necessari que l'educació de les persones adultes es contempli des d'una perspectiva intercultural, encara que sense renunciar a la identitat original de cada persona. Per tant, les línies metodològiques seran obertes a la participació i permetran obrir vies de relació entre persones que procedeixen d'entorns amb un patrimoni cultural diferent, afavorir la integració de la informació dins dels seus esquemes cognitius i promoure l'autoaprenentatge.

El coneixement social s'adquireix a partir de les fonts orals, textuals i materials, de la indagació i de la utilització i recerca de la informació. No s'ha d'oblidar, a l'hora d'introduir continguts metodològics, la importància de saber interpretar fonts de diversa tipologia, la comprensió de la multicausalitat i la intencionalitat en la interpretació dels processos, l'ús adequat de la informació i el maneig de la documentació.

El paper fonamental del professorat consisteix principalment a facilitar el procés d'ensenyament-aprenentatge més que a transmetre coneixements. La implicació

activa de les persones adultes en els processos de formació només és possible si se senten participants d'ells, és a dir, si estan implicades en tot el procés educatiu.

L'estudi de l'àmbit social ha d'adequar-se a un model que permeti anar del més simple i més concret al més abstracte i més complex. Aquesta seqüència implica:

- Partir de situacions reals, concretes i simples en què es presentin els conceptes i procediments que es pretenen ensenyar des de diferents punts de vista per aconseguir que l'alumnat entengui quin és l'objectiu d'aprenentatge i quina és la seva utilitat. Aquesta és l'etapa d'exploració.
- Plantejar situacions progressivament més abstractes començant per les més intuïtives i manipulades que facilitin la construcció del coneixement per part de l'alumnat. Aquesta és la fase d'introducció dels conceptes nous i d'estructuració entre allò que se sap i allò que s'aprèn; implica sistematització i estructuració lògica dels nous conceptes.
- Aplicar els nous conceptes apresos en activitats diverses per familiaritzar-se amb els nous continguts, reconèixer les possibilitats que ofereix i memoritzar de manera significativa els nous continguts apresos.
- Finalment, aplicació del concepte o procediment a situacions reals concretes, simples i complexes, per interpretar la realitat, analitzar-la i reconèixer la seva utilitat i funcionalitat. Aquesta és la fase última d'aplicació.

En la mateixa direcció cal introduir el treball dels continguts des de diferents enfocaments metodològics, entre els quals cal enumerar:

- El treball de recerca a partir d'un projecte.
- L'estudi de casos.
- Els treballs assistits.
- Les recerques obertes o guiades.
- La resolució de problemes.
- Les simulacions.

Aquestes línies metodològiques pretenen aconseguir que l'alumnat vagi assumint progressivament el control del seu procés d'aprenentatge assegurant que hom sap allò que es va a aprendre i allò que se li exigirà; és a dir, que serà capaç de regular i autoregular tot el procés d'ensenyament i aprenentatge.

Contribució de l'àmbit a l'adquisició de les competències bàsiques

L'àmbit social de l'educació per a persones adultes que condueix a l'obtenció del títol de graduat en educació secundària obligatòria, té com a objectiu el

desenvolupament i l'adquisició de diverses competències bàsiques. El caràcter integrador d'aquest àmbit ajuda més fàcilment a l'adquisició de diverses competències.

La competència social i ciutadana

Aquesta competència fa possible comprendre la realitat social que es viu, cooperar, conviure i exercir la ciutadania democràtica en una societat plural, així com comprometre's a contribuir a la seva millora. En ella estan integrats coneixements diversos i habilitats complexes que permeten participar, prendre decisions, elegir com comportar-se en determinades situacions i responsabilitzar-se de les eleccions personals adoptades.

D'aquesta manera, una tasca important a realitzar des d'aquest àmbit consisteix a ajudar a l'alumnat en el seu procés d'integració crítica i constructiva en una societat de caràcter plural, amb un passat històric llarg i complex.

En aquest context, des d'aquest àmbit cal ajudar a formar ciutadans i ciutadanes que des de les seves pròpies identitats, sempre plurals, respectant les dels altres, siguin capaços de solucionar pacíficament els conflictes.

Treballant les habilitats socials, s'afavoreix el desenvolupament de la capacitat de posar-se al lloc de l'altre, és a dir, l'empatia. L'acostament a diferents realitats socials, actuals o històriques, o la valoració de les aportacions de diferents cultures que caracteritzen a una societat cada vegada més global i interactiva ajuda al desenvolupament de les habilitats de tipus social.

Mantenir una actitud activa i compromesa al davant de la realitat social, col·laborar en projectes socials, polítics, culturals, educatius i esportius, en activitats d'oci i temps lliure i cooperar en iniciatives solidàries, entre d'altres, suposa exercir el concepte de ciutadania que implica la competència social i ciutadana.

La competència en comunicació lingüística

L'àmbit contribueix al desenvolupament d'aquesta competència ja que dialogar, comunicar-se i conversar són accions que suposen habilitats per establir vincles i relacions constructives amb els i les altres i amb l'entorn, i ajuda a acostar-se a noves cultures, que adquireixen consideració i respecte en la mesura que es coneixen. La competència de comunicació lingüística suposa la capacitat efectiva de conviure i de resoldre conflictes, poden ser també instrument per a la igualtat, l'eliminació d'estereotips i expressions sexistes o ètniques.

Explicar, de manera planera i entenedora, els conceptes de les ciències socials és un repte important. No és suficient entendre, també cal planificar, organitzar, estructurar i transmetre, a través de diferents suports, les idees i els conceptes treballats. Per tant, cal aprendre i entendre l'estructura dels textos clàssics de les

ciències socials i aprendre, també, a escriure'ls, desenvolupant i aplicant les característiques bàsiques de la tipologia textual.

La competència en el tractament de la informació i competència digital

La contribució d'aquesta competència ve donada per la importància que té per la comprensió dels fenòmens socials i històrics comptar amb destreses relatives a l'obtenció i comprensió de la informació proporcionada per diverses fonts, la distinció entre els aspectes rellevants i els secundaris, la relació i comparació de fonts i l'anàlisi de la informació de manera crítica. Cal utilitzar les TIC de manera habitual per recollir informació, comunicar-se i entrar dins del món de la digitalització.

Actualment, l'accés a la informació és més fàcil que mai, però tractar-la de forma adequada i comprendre el seu abast i comprovar la seva validesa és el repte que tenim tots al davant. Ensenyar a buscar, entendre el que es busca, comprendre el que se troba, interpretar-ho i posar-ho, de nou, a l'abast de tothom són objectius fonamentals de tots els àmbits de l'educació secundària per a persones adultes, però el camp de les ciències socials esdevé especialment rellevant per la multiplicitat interpretativa, per la multitud de fonts, estudis i recerques i pel caràcter sovint simplistes que s'utilitzen per atribuir causes i conseqüències a fets d'una extraordinària complexitat.

La competència cultural i artística

La contribució a la competència cultural i artística es relaciona principalment amb la seva vessant de conèixer i valorar les manifestacions artístiques, en totes les seves expressions i entendre-les com un llenguatge universal que ens fa comprendre altres èpoques, cultures i les claus de la nostra societat.

Aquesta contribució s'ha de facilitar a partir d'una selecció d'obres d'art i música rellevants, bé sigui pel seu significat en la caracterització d'estils o artistes o per formar part del patrimoni cultural, dotant a l'alumnat de destreses d'observació i de comprensió d'aquells elements tècnics imprescindibles per a la seva anàlisi. Des d'aquest plantejament s'afavoreix l'apreciació de les obres d'art, s'adquireixen habilitats perceptives i de sensibilització, es desenvolupa la capacitat d'emocionar-s'hi, a més s'ajuda també a valorar el patrimoni cultural, a respectar-lo i a interessar-se per la seva conservació.

Les persones han de valorar les manifestacions artístiques que la humanitat ha realitzat al llarg de la història com a forma d'expressió, com a forma de comprensió, com a forma de transcendència i com a estratègia educativa per formar a cada nova generació. Per tant, hem d'aprendre a valorar l'art en genèric com a manifestació peculiar d'humanitat.

La competència per a l'autonomia i iniciativa personal

L'autonomia i iniciativa personal suposa analitzar, planificar i prendre decisions. A l'àmbit social es tracta de millorar la comprensió de l'organització i del funcionament social que permetrà una participació social més activa.

Formar persones compromeses, amb capacitat d'iniciativa i capaces d'incidir en el medi que els envolta, des de la cooperació i la solidaritat, des del respecte a la diversitat d'opinions, tarannàs i maneres de ser i de fer són objectius fonamentals als quals les ciències socials poden aportar els seus coneixements.

La competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

Inclou la percepció directa o indirecta de l'espai en el qual es desenvolupa l'activitat humana i constitueix un dels principals eixos de treball de la geografia així com l'adquisició i ús d'habilitats que permeten el control i el domini del propi espai i l'obtenció de localització geogràfica. També suposa el coneixement de l'espai físic com el lloc on es desenvolupa l'activitat humana i per tant hem d'analitzar l'acció de l'ésser humà en la utilització de l'espai i dels seus recursos, fent-ne un ús responsable encaminat a la protecció del medi ambient.

La competència matemàtica

L'àmbit treballa la competència matemàtica en la mesura que incorpora al nostre àmbit operacions senzilles de magnituds, percentatges i proporcions, escales numèriques, gràfiques i formes geomètriques.

Són moltes les aplicacions matemàtiques que s'apliquen al camp de les ciències socials i són molts els continguts de caire interdisciplinari que comparteixen conceptes i procediments d'ambdues branques de coneixement. De fet, una gran majoria de conceptes de les ciències socials s'expressen i es fonamenten en conceptes matemàtics. Descriure aquestes relacions, comprendre les implicacions mútues i aplicar-les de manera contextualitzada són aspectes bàsics que permeten un tractament interdisciplinari molt profitós.

La competència per aprendre a aprendre

L'àmbit social al camp de l'ensenyament de les persones adultes s'ha de basar, molt freqüentment, en la utilització de metodologies i estratègies d'aprenentatge autònom, per això l'àmbit social afavoreix l'adquisició de la competència d'aprendre a aprendre. Aquesta competència suposa que s'han de desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom i permanent. Això implica, entre d'altres, el coneixement de les fonts de la informació, i la possibilitat d'accedir-hi.

En tots els camps científics, les ciències avancen a un ritme trepidant i, tots hem pogut comprovar, com allò que avui apreníem de poc ens servia al davant del canvi accelerat de les necessitats i dels coneixements. Fins i tot la història (en aparença aturada) reinterpreta contínuament els mateixos fets i els analitza des de noves perspectives, incorporant progressivament la complexitat. Per tant, potser sí caldrà saber alguns fets concrets i algunes dates però caldrà saber-los

interpretar i actualitzar-los a la llum dels nous descobriments o de les noves visions i perspectives científiques. Aprendre a aprendre és l'objectiu de tots els sistemes educatius des dels anys 70.

La concreció del treball de les competències bàsiques es visualitza en el disseny de les diferents unitats d'ensenyament i aprenentatge; els quatre mòduls que componen els dos nivells integren aspectes geogràfics i històrics alhora, en un intent de superar la clàssica estructura de les ciències socials; no es tracta de perdre de vista l'ordre cronològic, sinó de combinar adequadament els eixos espacials i temporals per oferir una imatge més global i complexa de la realitat.

També hem dissenyat unes unitats que plantegen problemes més globals i complexos i permeten el treball de les competències bàsiques en àmbits més propers; també les podríem anomenar unitats d'ensenyament i aprenentatge de síntesi, ja que analitzen un objecte d'estudi des de diferents perspectives i utilitzant mètodes i coneixements de diferents àrees científiques.

Els quatre mòduls presenten una estructura global que els fa més comprensibles i els dota de major rellevància:

- El primer mòdul, el medi físic i l'acció de l'home, pretén respondre a la pregunta on vivim i què fem al món.
- El segon mòdul, les arrels de la nostra societat: de la prehistòria a la societat industrial. Pretén identificar i comprendre tot el que la humanitat ha fet i tot el que ha succeït al llarg de la història.
- El tercer mòdul, el món en què vivim en tota la seva diversitat i intenta projectar les bases de la convivència del futur. En aquest mòdul també s'incorpora l'estudi de les principals manifestacions artístiques i tecnològiques del món actual.
- El quart mòdul, analitza, per acabar, el medi polític: estats, democràcia i ciutadania. Pretén posar a l'abast de l'alumnat com ens organitzem per aconseguir els objectius i conviure el més pacíficament possible.

Objectius generals de l'àmbit

L'àmbit social tindrà com a finalitat el desenvolupament de les següents capacitats:

1. Identificar, localitzar i analitzar, a diferents escales, els elements bàsics que caracteritzen el medi físic, les interrelacions que es donen entre aquests i les que els grups humans estableixen en la utilització de l'espai i dels seus recursos, valorant les conseqüències de tipus econòmic, social, polític i ambiental.

2. Utilitzar de forma combinada conceptes, fets, teories i procediments propis de les ciències socials per a la ciutadania, per analitzar i comprendre problemes i resoldre situacions conflictives en les societats actuals.
3. Identificar-se com a membre de la condició humana en la seva dimensió individual i social, acceptant la pròpia identitat, les característiques i experiències personals, respectant les diferències amb els altres.
4. Desenvolupar les habilitats comunicatives i socials que permetin participar amb iniciativa pròpia en les activitats de grup i en la vida social en general, amb actitud solidària i tolerant, utilitzant el diàleg i la mediació per abordar els conflictes.
5. Reconèixer les situacions, passades i presents, de desigualtat dels drets entre diferents col·lectius, grups socials o entre l'home i la dona, valorant i respectant les diferències i la igualtat de drets entre ells.
6. Identificar i localitzar en el temps i en l'espai els processos i els esdeveniments històrics rellevants de la història de les Illes Balears, de l'Estat espanyol, d'Europa i del món per adquirir una perspectiva global de la humanitat amb un marc cronològic precís que facilita la comprensió de la diversitat de comunitats socials. Valorant aquesta diversitat com una oportunitat per a expressar actituds de respecte i tolerància vers els altres.
7. Identificar, explicar i valorar, en el temps i en l'espai, els fets econòmics, polítics, socials i culturals i la importància de les mentalitats al llarg de l'evolució de les diferents societats humanes, utilitzant aquest coneixement per entendre millor les característiques i els problemes actuals i la seva projecció de futur, així com el paper que homes i dones desenvolupen en elles.
8. Cercar, comprendre i relacionar informació amb els mètodes i les tècniques pròpies de l'àmbit social, per explicar les causes i conseqüències dels problemes del passat i el present, utilitzant, especialment, les fonts que proporcionen els mitjans de comunicació i les tecnologies de la informació.
9. Conèixer i valorar el patrimoni natural, històric, cultural, musical i artístic, a escala mundial, estatal i balear, amb la finalitat de respectar-lo, protegir-lo, gaudir-lo i donar-lo a conèixer.
10. Conèixer, localitzar i comprendre les característiques bàsiques de la diversitat geogràfica del món i de les grans àrees socioeconòmiques, culturals i polítiques, així com els trets físics i humans de les Illes Balears, de l'Estat espanyol, d'Europa i del món.

11. Conèixer el funcionament de les societats democràtiques afavorint la presa de consciència dels seus valors bàsics així com dels drets i llibertats fonamentals de les persones.
12. Adquirir i emprar el vocabulari específic que aporta l'àmbit social perquè la seva incorporació al vocabulari habitual augmenti la precisió en l'ús del llenguatge i millori la comunicació.
13. Participar en l'organització i realització d'activitats individuals i en grup, participar en debats amb una actitud constructiva, crítica i tolerant, fomentant el diàleg, la col·laboració i la participació.

Nivell 1

Mòdul 1. El medi físic i l'acció de l'home

Introducció

Aquest mòdul s'organitza entorn dels continguts relacionats amb l'estudi de l'espai geogràfic, tant des de la interacció dels seus elements físics com del resultat de la intervenció de l'home sobre el territori.

El mòdul s'estructura en quatre unitats d'aprenentatge, la primera centrada en la representació de la terra i en el conjunt dels seus elements físics com el relleu, el clima, les aigües, la vegetació, etc. La segona i la tercera unitats d'aprenentatge estudien els elements humans com la població, les activitats econòmiques, l'ocupació del territori i la configuració dels paisatges humanitzats que genera l'acció de l'home, amb referències espacials a l'àmbit autonòmic, estatal i mundial. La unitat d'aprenentatge quatre pretén transmetre a l'alumnat les conseqüències de l'explotació del medi físic pels éssers humans, en benefici propi, a través de múltiples activitats que suposen de vegades l'alteració, la degradació i la contaminació del nostre entorn. No obstant això, les persones també poden adoptar mesures adreçades a la protecció i conservació del medi, així com a la promoció d'un desenvolupament econòmic més sostenible.

Per poder desenvolupar els continguts del mòdul s'ha de prioritzar l'observació de paisatges naturals i humanitzats, l'anàlisi de l'evolució dels nuclis de població, la lectura i interpretació de mapes, la localització dels elements físics i humans, l'elaboració de mapes conceptuals i la interpretació de dades, gràfics, taules i textos que expressin conceptes demogràfics i econòmics i que ens ajudin a entendre millor la realitat del món en què vivim.

Objectius

1. Identificar, localitzar i analitzar els elements bàsics que caracteritzen els medis físics del món, de l'Estat espanyol i les Illes Balears i les interaccions que es donen entre aquests.
2. Comprendre el territori com a resultat de la intervenció de l'ésser humà, analitzant les relacions entre els factors físics i humans, valorant les conseqüències de tipus econòmic, social, polític i ambiental i proposant mesures per reduir les perjudicials.
3. Conèixer i valorar els mecanismes que regeixen els comportaments demogràfics per entendre l'evolució i la distribució de la població i les seves conseqüències.
4. Entendre l'evolució de les ciutats en el temps com un reflex de la cultura i de la vida quotidiana al llarg de les diferents èpoques històriques. Analitzar les diferències entre les àrees urbanes i les rurals, establir les relacions que mantenen.
5. Entendre les activitats econòmiques i identificar les característiques dels paisatges agraris, industrials i de serveis procurant un desenvolupament més sostenible.
6. Cercar i seleccionar informació per comprendre l'espai geogràfic utilitzant diverses fonts: orals, escrites, cartogràfiques i aquelles que ens proporcionen les tecnologies de la informació i la comunicació. Realitzar treballs senzills amb la informació obtinguda i utilitzant el vocabulari adequat.
7. Utilitzar representacions cartogràfiques, imatges i la informació apareguda als mitjans de comunicació per explicar i entendre els fets geogràfics i els problemes de les societats actuals relacionats amb l'espai geogràfic, especialment el de les Illes Balears.

Continguts

Unitat d'aprenentatge 1. El medi físic i els seus elements

- Estudi de com és la Terra i com es representa mitjançant l'anàlisi i la interpretació de diferents tipus de mapes. Representació i localització en mapes dels elements físics que conformen el medi com continents, oceans, mars, rius i unitats de relleu de les Illes Balears, de l'Estat espanyol, d'Europa i del món.
- Identificació i comprensió, mitjançant lectures i mapes conceptuals, dels paisatges naturals i de les interaccions que mantenen els seus components com clima, relleu, aigua, vegetació, fauna, etc.
- Coneixement dels grans medis naturals de l'arxipèlag Balear, de la península Ibèrica i del món.

- Reflexió i debat sobre quins són els medis naturals més favorables i més desfavorables per a la vida de les persones.
- Descripció de paisatges i identificació dels seus elements constitutius fonamentals.

Unitat d'aprenentatge 2. La població

- Estudi dels conceptes demogràfics bàsics com natalitat, mortalitat, esperança de vida, creixement de la població fent especial referència a les causes i conseqüències dels moviments migratoris.
- Anàlisi mitjançant gràfics, piràmides, textos i mapes de l'evolució històrica, la distribució i la caracterització de la població a nivell mundial, estatal i autonòmic.
- Comparació entre el poblament rural i l'urbà identificant els seus paisatges i distingint els elements que els conformen atenent a la seva evolució al llarg del temps.
- Valoració de la importància actual de les ciutats i de la necessitat de planificar el seu creixement. Analitzar l'estructura urbana: casc antic, eixample, perifèria, barris de barraques, guetos, polígon industrial, etc. i també l'atracció que la ciutat exerceix sobre la seva àrea d'influència.
- Debatre els principals problemes que afecten les ciutats com l'especulació del sòl, els problemes de trànsit, la contaminació acústica, els residus, els barris marginals, etc.

Unitat d'aprenentatge 3. L'activitat econòmica

- Anàlisi de l'activitat econòmica de la població com el resultat de la interacció entre les necessitats humanes i els recursos naturals.
- Estudi dels principals focus mundials, europeus i espanyols i de la importància del desenvolupament tecnològic en l'economia.
- Identificació dels diferents sectors econòmics: primari, secundari i terciari i comprensió de les activitats econòmiques de cada un, de la seva situació actual i dels principals problemes i necessitats.
- Localització a l'espai de les activitats agràries, ramaderes, pesqueres, mineres, energètiques, industrials i de serveis a nivell autonòmic, estatal i mundial. Observació dels paisatges que generen (agraris, industrials, urbans) i dels impactes ambientals i territorials que poden ocasionar.
- Discussió a partir dels mitjans de comunicació de temes relacionats en l'economia en general i la balear en particular posant damunt la taula els temes d'actualitat.

Unitat d'aprenentatge 4. Els reptes ambientals

- Anàlisi de les intervencions de l'ésser humà sobre el medi físic, avaluant el perill que suposa determinats models de creixement econòmic.
- Comprensió dels conceptes d'explosió demogràfica, l'esgotament dels recursos, desforestació, pèrdua de la biodiversitat, contaminació, canvi climàtic, sostenibilitat, etc.
- Coneixement de les fons d'energia alternatives i les accions beneficioses per al planeta.
- Valoració de les polítiques i accions encaminades a la protecció i al manteniment dels paisatges naturals i la seva biodiversitat.
- Reflexió i discussió a partir de les nostres vivències i dels mitjans de comunicació sobre els riscos naturals i els problemes mediambientals que suposa l'explotació de recursos naturals.

Críteris d'avaluació

1. Localitzar en un mapa llocs, espais i elements bàsics que configuren el medi físic de les Illes Balears, de l'Estat espanyol, d'Europa i del món (oceans, mars, continents, unitats de relleu i rius) i identificar els trets físics més destacats. Explicar amb exemples els impactes que l'acció humana té sobre el medi, analitzant-ne les causes i conseqüències i proposant mesures per a reduir-los.

Amb aquest criteri es vol avaluar si l'alumnat adult coneix i localitza en l'espai l'Estat espanyol, d'Europa i del món, si és capaç de caracteritzar-los i d'explicar els riscos i els impactes que l'acció humana té sobre el medi proposant mesures i conductes per limitar-los.

2. Descriure els factors que condicionen el comportaments demogràfics, l'evolució i la situació actual de la població utilitzant el vocabulari adequat. Entendre els moviments migratoris com un fenomen social. Interpretar piràmides de població i elaborar gràfics senzills. Conèixer i analitzar els factors de la distribució de la població a nivell mundial, estatal i autonòmic.

Amb aquest criteri es tracta d'avaluar si l'alumnat coneix i explica amb un vocabulari adequat les tendències demogràfiques actuals, les seves causes i conseqüències, analitzant-ne la situació actual a les Illes Balears, a Espanya i al món.

3. Comparar i diferenciar els espais urbans i els rurals, explicar els seus elements, descriure les seves funcions i les relacions que s'estableixen entre els espais urbans i els rurals. Valorar els avantatges i inconvenients de cada un, fent referència a exemples concrets i propers.

Es tracta de comprovar si saben caracteritzar els espais rurals i urbans, establint les relacions desiguals que es produeixen entre ells i destacant els desequilibris territorials i les mesures per compensar-los.

4. Descriure les principals activitats derivades dels diferents sectors econòmics: primari, secundari i terciari. Saber-ne interpretar els seus paisatges. Localitzar-ne alguns exemples representatius i analitzar les problemàtiques de cada sector.

Amb aquest criteri s'intenta saber si l'alumnat sap extreure i comprendre la importància de l'activitat econòmica i les diferències entre els sectors per tal de veure com afecten al seu entorn i a la seva població.

5. Entendre els canvis bàsics produïts en el sistema econòmic mundial a causa dels avanços tecnològics, identificar els focus mundials i els problemes de l'economia actual.

Amb aquest criteri es tracta d'avaluar si l'alumne adult reconeix a un nivell bàsic les tendències econòmiques actuals així com els seus problemes, tant a escala autonòmica, estatal com internacional.

6. Conèixer, identificar i valorar els aspectes geogràfics de l'entorn com a resultat de les interaccions entre el medi natural i l'activitat humana. Distingir els principals recursos naturals i la seva distribució al món. Comprendre les diferències entre els diferents paisatges producte de l'activitat econòmica de l'home. Percebre i descriure els efectes ambientals de les activitats humanes, particularment a les Illes Balears i a l'Estat espanyol.

Amb aquest criteri es pretén comprovar si l'alumne sap identificar les interaccions entre l'home i el medi i si ha pres consciència de la necessitat d'un aprofitament racional i sostenible dels recursos, així com de la necessitat de dur a terme polítiques i comportaments correctors.

7. Realitzar de manera individual i en grup, amb l'ajuda del professor o professora, un treball senzill sobre algun fet o tema en què s'utilitzin fonts diverses (observació, premsa, bibliografia, pàgines web, etc), seleccionin la informació i la transmetin de forma organitzada i amb el vocabulari adequat. Interpretar i elaborar diferents activitats com mapes, climogrames, croquis, gràfics, piràmides de població, taules estadístiques.

Amb aquest criteri es pretén valorar si l'alumnat és capaç de planificar i realitzar diferents tasques i treballs, de forma autònoma, seleccionant la informació, organitzant-la i presentant les conclusions correctament. A la vegada es permet comprovar si l'alumnat assumeix amb responsabilitat les seves tasques individuals o de grup.

8. Aplicar els coneixements bàsics adquirits per identificar les tasques i les activitats humanes més respectuoses amb el medi ambient en els àmbits més quotidians de la vida amb l'objectiu de construir un futur més sostenible.

Aquest criteri pretén valorar si els coneixements adquirits tenen alguna repercussió pràctica en la vida quotidiana i aprenen a valorar les aportacions de la ciència per viure de manera respectuosa amb el medi.

Mòdul 2. Les arrels de la nostra societat: de la prehistòria a la societat industrial

Introducció

Aquest mòdul s'organitza entorn dels continguts propis de l'evolució de les societats, des de l'aparició del gènere humà fins a finals del segle XVIII. Encara que l'estudi es basa en la història i el seu esdevenir, a l'anàlisi de cada unitat conflueixen mètodes i conceptes de diferents ciències socials (antropologia, filosofia, economia, història de l'art, etc.)

L'enfocament és l'anàlisi de les estructures històriques que parteixen d'un marc geogràfic per estudiar els elements econòmics que determinen els sistemes socials, ideològics i culturals que sostenen les diferents formes d'organització política.

El mòdul s'estructura en quatre unitats d'aprenentatge que s'organitzen a l'entorn de les diferents èpoques històriques. És a dir, la prehistòria, les principals contribucions de les civilitzacions clàssiques, la societat medieval i el món modern.

La metodologia ha de consistir en la recerca d'informació en diverses fonts, en l'anàlisi, comparació i interpretació de la informació obtinguda. En la localització a l'espai i en el temps dels períodes i esdeveniments històrics, mitjançant procediments diversos, inclosa la representació gràfica de seqüències temporals. I en la valoració dels vestigis del passat, i el patrimoni existent a l'entorn de l'alumnat.

Objectius

1. Obtenir informació de fonts diverses, incloses les TIC, iconogràfiques, arqueològiques, escrites, etc., analitzar-la, comentar-la i elaborar treballs escrits amb la informació obtinguda.
2. Localitzar en el temps i en l'espai, i saber representar gràficament, els períodes, cultures, civilitzacions i esdeveniments històrics del món des de l'origen de la humanitat fins al segle XVIII.
3. Conèixer les característiques estructurals de cada període històric establint relacions entre economia, societat, política, ideologia i manifestacions culturals entenent les relacions entre aquests elements.
4. Identificar les causes i conseqüències dels fets històrics i dels processos d'evolució i canvi, relacionant-los amb els factors que els van originar. Comprendre les nocions de simultaneïtat i evolució històrica.

5. Reconèixer els elements bàsics que caracteritzen els estils plàstics i musicals de les èpoques estudiades i valorar la pervivència del patrimoni artístic a les Illes Balears.
6. Adquirir i ampliar el vocabulari específic que aporten les ciències socials, per tal de millorar la claredat en l'exposició oral i escrita.
7. Valorar críticament les interpretacions subjectives que, a vegades, es donen de la història i interessar-se per explicacions més objectives sobre ella.

Continguts

Unitat d'aprenentatge 1. Temps i espai. L'origen de les societats humanes: la prehistòria

- Estudi del temps històric, periodització i cronologia mitjançant la utilització d'eixos cronològics, tenint en compte les diferents cultures.
- Reflexió sobre la durada de les diferents etapes històriques, prenent consciència de la brevetat de la presència del gènere humà en el planeta i les grans transformacions que ha provocat en el medi.
- Comprensió del procés d'hominització mitjançant l'estudi de l'evolució de l'ésser humà, analitzant les diferents etapes d'hominització i les teories explicatives.
- Comparació a partir de mapes conceptuals de les diferents estructures de les societats depredadores i productores. Analitzant les interaccions dels grups i el medi, i comprenent les relacions entre economia, societat e ideologia. Distingint les característiques artístiques de cada període.
- Coneixement i valoració de la prehistòria balear i les diferents cultures de les illes en aquest període mitjançant els recursos didàctics a l'abast.

Unitat d'aprenentatge 2. Cultures antigues i el seu llegat

- Situació espacial i temporal de les cultures antigues d'Egipte, Grècia i Roma, utilitzant mapes històrics i eixos cronològics.
- Identificació dels trets més rellevants que caracteritzen les cultures de l'edat antiga: Egipte, Grècia i Roma i les seves aportacions a l'evolució de la humanitat.
- Coneixement dels termes i vocabulari específic relatiu a elements econòmics, socials, polítics i artístics de cada una d'aquestes cultures.
- Valoració de les obres artístiques i culturals d'aquestes civilitzacions, a partir de l'estudi d'obres arquitectòniques, pictòriques i escultòriques.

- Reconeixement de les aportacions i avenços realitzats per aquestes civilitzacions i valoració del llegat clàssic, especialment a les nostres Illes i a la península Ibèrica, com a base que fonamenta les formes de vida i convivència actuals.

Unitat d'aprenentatge 3. Les societats medievals

- Distinció dels tres models de civilització i trets característics de cada un d'ells: bizantí, Islam, i la cristiandat occidental a l'edat mitjana. Situant-les espacialment i cronològicament mitjançant eixos cronològics i mapes històrics.
- Comprensió de la societat, l'art i la cultura a l'edat mitjana com el reflex del món rural i el ressorgiment de la ciutat a la baixa edat mitjana, diferenciant les característiques generals del romànic i el gòtic com expressió de cada un d'aquest models culturals.
- Anàlisi de les diferents cultures i regnes de les Illes Balears i de la península Ibèrica en aquest període, fent menció espacial al Regne de Mallorca.
- Valoració de la convivència de les diferents cultures durant aquest període històric exemplificant-lo com un model de rebuig a la xenofòbia i la intolerància.
- Coneixement de les diferents obres artístiques presents a les Illes, valoració i goig del patrimoni artístic i musical medieval.

Unitat d'aprenentatge 4. El món modern

- Identificació dels canvis de mentalitat que caracteritzen la modernitat: la nova imatge del món, avaluant-ne les conseqüències polítiques, socials, econòmiques i culturals.
- Anàlisi de les característiques de l'art del Renaixement mitjançant l'estudi d'alguns exemples. Comprensió del Renaixement com un fenomen cultural.
- Coneixement de les característiques polítiques, econòmiques, socials i artístiques a l'antic règim, a través de l'estudi de l'absolutisme monàrquic i de l'art i la música barroca com expressió del poder polític i religió d'aquesta època.
- Identificació del moviment il·lustrat com element de rebuig i dissolució del model de l'antic règim.
- Prendre consciència dels grans canvis efectuats en la història de la humanitat a partir del segle XV, reconeixent i valoració de l'aportació d'alguns grans personatges de l'art, la ciència i la política d'aquest període.

Criteris d'avaluació

1. Entendre la periodització històrica i comprendre les característiques de les diferents etapes.

Amb aquest criteri es tracta d'avaluar si l'alumnat, utilitzant un vocabulari adient, sap diferenciar cada època històrica i reconèixer els factors de canvi.

2. Reconèixer les interaccions que es produeixen entre els grups humans paleolítics i neolítics i el medi natural, els avenços i èxits tècnics que van afavorir el creixent domini del medi, analitzant i obtenint conclusions sobre la importància de les noves tecnologies agràries, ramaderes i constructives per al desenvolupament humà.

Aquest criteri pretén avaluar si l'alumnat és capaç d'identificar els elements bàsics que van conformar les societats depredadores i els canvis que va suposar la revolució neolítica, considerant les conseqüències que aquesta va tenir per a l'evolució de la humanitat. Es valorarà el coneixement i la interpretació de les manifestacions artístiques de la prehistòria europea i balear.

3. Situar espacialment i temporalment les grans civilitzacions de l'edat antiga, utilitzant mapes històrics; reconèixer i valorar les aportacions i avenços realitzats per les civilitzacions grega i romana com bases que fonamenten les formes de vida i convivència actuals.

Amb aquest criteri es desitja valorar si l'alumnat és capaç de situar espacialment i temporalment les cultures antigues. Igualment, si reconeix les principals aportacions materials i culturals clàssiques i la seva contribució a la civilització occidental i la seva pervivència al patrimoni balear.

4. Identificar i caracteritzar els trets econòmics, socials, polítics i culturals de l'època medieval, situant en el temps i a l'espai les diferents cultures que van coexistir i el seu llegat artístic.

Es tracta d'avaluar si l'alumnat reconeix els elements bàsics que caracteritzen aquesta època i les seves característiques fonamentals, reconeix la seva contribució cultural i artística a partir de l'estudi d'algunes obres de l'art, amb especial referència a les obres del patrimoni de les Illes.

5. Identificar els canvis que a l'edat moderna condueixen a l'enfortiment de l'autoritat monàrquica fins a l'aparició de l'absolutisme, així com els estils artístics i musicals de l'època renaixentista i barroca.

Es vol comprovar si s'identifiquen les diferents etapes de l'edat moderna, el concepte de modernitat, i els trets bàsics dels estils renaixentista i barroc.

6. Explicar els trets bàsics econòmics, socials i polítics de l'antic règim, la importància de la ideologia de la Il·lustració com a factor desencadenant de la crisi i descomposició d'aquest model sociopolític.

Aquest criteri intenta comprovar si es reconeixen els canvis produïts al segle XVIII, descrivint el caràcter centralitzador i reformista del despotisme il·lustrat a Espanya.

7. Reconèixer i valorar les empremtes del passat històric en les manifestacions artístiques presents a les Illes Balears com a elements constitutius de la nostra identitat individual i col·lectiva.

Aquest criteri cerca comprovar que l'alumnat reconeix i identifica obres de l'arquitectura i les diferents arts plàstiques present al nostre entorn .

8. Cercar i seleccionar informació en diferents fonts, incloses les TIC, per realitzar treballs individuals i en grup sobre alguns personatge o fet de les èpoques estudiades, indagant els seus antecedents històrics, analitzant les causes i preveient possibles desenllaços.

Aquest criteri cerca comprovar que l'alumnat té iniciativa per planificar el treball, accedir amb certa autonomia a diverses fonts d'informació, analitzar-la i organitzar-la i presentar les conclusions de manera clara, amb coherència en l'exposició de les idees, utilitzant precisió lèxica, correcció en la sintaxi i claredat en l'expressió.

Nivell 2

Mòdul 1: el món en què vivim

Introducció

Aquest mòdul es dedica a l'estudi de tots els factors que configuren el món actual, partint dels canvis esdevinguts en el s. XIX.

Es conformen quatre unitats d'aprenentatge:

La primera unitat d'aprenentatge fa referència al segle XIX, s'integren els continguts relatius a l'evolució històrica de la societat occidental des de finals del segle XVIII fins a començaments del segle XX. En aquesta s'aborden, per tant, les grans transformacions econòmiques, socials, polítiques, ideològiques i artístiques que conformen l'edat contemporània. Es valora el paper de les dones i homes anònims en la lluita contra la desigualtat i a favor de la llibertat; la democràcia i el benestar econòmic de les nostres societats com a fruit de l'esforç de les generacions passades.

La segona unitat d'aprenentatge: el segle XX. Un món en conflicte. Un món dividit aborda l'estudi dels grans conflictes bèl·lics del passat segle cercant elements de multicausalitat històrica. D'aquesta forma s'analitzen les dues guerres mundials i la divisió del món en dos blocs durant la guerra freda. A partir de l'anàlisi de les causes i conseqüències dels dos grans conflictes s'aborda l'estudi del desenvolupament del capitalisme, l'imperialisme, el sorgiment del comunisme, la crisi del 29, l'aparició dels feixismes, la consolidació del model soviètic, la descolonització i el subdesenvolupament.

La tercera unitat d'aprenentatge: el començament del tercer mil·lenni. Globalització i canvi. Diversitat enfront desigualtat tracta de comprendre els trets característics de la societat del nostre temps a partir d'un enfocament metodològic que analitza diferents aspectes econòmics socials i culturals dins el marc d'un món globalitzat.

La quarta unitat d'aprenentatge: noves formes d'expressió i percepció. Art, societat i tecnologia al nostre temps, estableix relacions entre els aspectes culturals i científics de la nostra època. L'estudi de les manifestacions artístiques ha de suposar un element de desenvolupament de la competència artística i cultural i a la vegada el domini de la interpretació i la comprensió de les claus ideològiques i econòmiques del món actual.

Els temes abordats en aquest mòdul estan molt a prop de l'experiència personal de l'alumnat que, de vegades, ja té prou informació d'aquests temes. Per això, es tracta d'establir interrelacions entre els fets de la nostra societat, valorant els aspectes més significatius i rebutjant actituds simplistes. El procés d'aprenentatge consisteix en l'organització de la informació i els coneixements que ja es tenen a partir dels mitjans de comunicació, les TIC i la seva experiència personal, per tal d'interpretar adequadament la situació actual del món i de la nostra societat.

La presa de consciència dels problemes existents en l'actualitat hauria de conduir a assumir la responsabilitat personal i col·lectiva de participar en activitats que persegueixen la millora de les situacions de desigualtat i desequilibris socials.

Cal insistir especialment en la identificació de la multiplicitat causal dels esdeveniments històrics, en la diferenciació de causes i conseqüències, en l'explicació de les mateixes causes, en la recerca d'informació en diverses fonts, i en l'anàlisi, interpretació i comentari de la informació obtinguda.

Objectius

1. Obtenir informació de fonts diverses: iconogràfiques, escrites, proporcionades per les TIC, mitjans de comunicació, etc., analitzar-la, comentar-la i elaborar treballs amb la informació obtinguda.
2. Localitzar en el temps i a l'espai els esdeveniments històrics. Comprendre les nocions de simultaneïtat i evolució històrica. Realitzar gràfiques de seqüències temporals.
3. Conèixer i identificar les causes i conseqüències dels fets històrics i les seves relacions amb els moviments culturals. Comprendre la multiplicitat causal.
4. Comprendre els llenguatges artístics i desenvolupar la capacitat d'admiració i goig davant les manifestacions artístiques i musicals.

5. Valorar críticament les interpretacions subjectives que, a vegades, es donen de la història i interessar-se per explicacions objectives.
6. Comprendre i valorar el paper de dones i homes anònims, reconeixent-los el protagonisme històric que els correspon en la lluita contra la desigualtat i la falta de llibertat.
7. Prendre consciència de la complexitat del món actual, de la rapidesa dels canvis en la nostra època, assolint actituds flexibles que afavoreixin l'adaptació al món actual i la vegada proporcionin consciència dels greus problemes existents en l'actualitat i de la responsabilitat col·lectiva en la promoció de la seva resolució.

Continguts

Unitat d'aprenentatge 1. Les bases del món contemporani: el segle XIX un segle de revolucions

- Anàlisi i comprensió de les grans transformacions al segle XIX establint relacions entre els diferents elements de les estructures contemporànies.
- Identificació dels canvis polítics a partir de l'estudi de les revolucions dels Estats Units d'Amèrica i la Revolució Francesa, diferenciant els trets característics del model liberal, que sorgeix en elles. Anàlisi i estudi dels orígens del pensament nacionalista a Europa.
- Comprensió dels canvis econòmics i l'evolució del sistema capitalista, incloent d'imperialisme, produïts des de la revolució industrial al s. XVIII fins ara.
- Anàlisi de les causes de l'aparició de la nova societat industrial i de la ideologia obrera, tenint en compte el paper dels homes i de les dones anònims en la conquesta del sufragi universal i els drets socials.
- Identificació dels trets característics del model liberal burgès i les transformacions econòmiques i socials produïdes per la revolució industrial a les Illes Balears i a Espanya durant el segle XIX.
- Relació entre societat i cultura. Identificació, mitjançant l'anàlisi d'alguns exemples d'obres d'autors plàstics i musicals del segle XIX de la importància de les transformacions tecnològiques del segle i comprensió de la relació art i societat. Sensibilització, admiració i goig per la creació artística.

Unitat d'aprenentatge 2. El segle XX: un món en conflicte, un món dividit

- Anàlisi de les causes i conseqüències dels grans conflictes bèl·lics a la primera meitat del segle XX.

- Identificació dels elements que intervenen en el desenvolupament de la Revolució Soviètica. Reflexió sobre la crisi dels sistemes democràtics i l'aparició dels feixismes. Interrelació entre els models ideològics i el desenvolupament del capitalisme, crisi del 29, que conduïren a la segona Guerra Mundial.
- Anàlisi i comprensió dels factors que configuren el món bipolar, blocs de poder (capitalisme i comunisme) en la segona meitat del segle XX i els diferents conflictes que es desenvolupen en aquests anys, com a conseqüència dels esdeveniments produïts a la primera meitat del segle.
- Comprensió de l'evolució històrica de les Illes Balears i de l'Estat espanyol durant aquesta època i la seva relació amb Europa i la resta del món.
- Identificació de la multiplicitat causal històrica per la comprensió dels fets polítics, socials i econòmics de l'actualitat, partint de l'anàlisi de documents preuenients dels mitjà de comunicació i de les TIC.
- Capacitat per raonar, discutir i prendre consciència de la responsabilitat col·lectiva en l'esdevenir històric i la participació de tots per solucionar els conflictes del món actual i la nostra comunitat.

Unitat d'aprenentatge 3. El començament del tercer mil·lenni: globalització i canvi. Diversitat o desigualtat

- Comprensió del nou ordre internacional sorgit a partir de la fi del món bipolar amb la caiguda del bloc comunista i l'hegemonia mundial dels Estats Units i les conseqüències de la seva política exterior.
- Aparició del fenomen de la globalització, identificació de les seves característiques. Comparació, des d'una perspectiva antropològica, de les diferents formes econòmiques i socials en àrees desenvolupades i subdesenvolupades del planeta, establint les seves causes i conseqüències en relació a l'herència dels imperis colonials.
- Conèixer les polítiques de desenvolupament dutes a terme pels organismes governamentals i no governamentals, i des d'una postura crítica, comprendre la importància de la ideologia i els valors en la relació creixement demogràfic-desenvolupament.
- Anàlisi del concepte de globalització i la seva relació amb els mitjans de comunicació de masses. Reflexió sobre el sorgiment d'ideologies i moviments fonamentalistes, com a resposta als intents d'uniformitat cultural dins la incoherència d'una realitat mundial desigual.

- Valoració de la diversitat cultural del món, d'Espanya i molt especialment de les nostres Illes, comprenent l'enriquiment que això suposa i rebutjant la discriminació per raó de sexe, religió, llengua, o qualsevol altre condició.

Unitat d'aprenentatge 4. Noves formes d'expressió i percepció. Art, societat i tecnologia al nostre temps

- Anàlisi de les revolucions científiques i tècniques del segle XX i les seves repercussions en la vida quotidiana al inici del tercer mil·lenni.
- Identificació de les característiques de les diferents manifestacions de l'art contemporani i la seva relació amb les sistemes econòmics i ideològics del nostre temps.
- Anàlisi i interpretació d'obres significatives de les arts visuals, relacionat els conceptes de llibertat de creació i mercat. Esbrinar les interrelacions entre tecnologia i art.
- Reflexió sobre la importància i influència de la imatge i la música en la vida quotidiana, avaluant la informació que es rep basant-se en una comprensió estètica que permeti arribar a conclusions crítiques, comprenent les relacions entre productes artístics i societat de consum.
- Identificació, reconeixement i valoració d'obres artístiques del nostre entorn. Apreciar i gaudir del nostre patrimoni cultural i artístic, contribuint a la seva defensa, conservació i desenvolupament. Valoració de la capacitat creativa de l'ésser humà.

Criteris d'avaluació

1. Identificar i analitzar, utilitzant el vocabulari i els conceptes apropiats, les idees bàsiques dels grans moviments ideològics i dels processos revolucionaris de finals del segle XVIII i del XIX.

Amb aquest criteri es pretén valorar el coneixement per part de l'alumnat dels principals moviments -liberalisme, nacionalisme, socialisme, anarquisme i sufragisme- d'aquest període històric.

2. Caracteritzar i valorar les transformacions econòmiques i socials que es produeixen com a conseqüència de la revolució industrial, el desenvolupament del sistema capitalista i les seves relacions amb el fenomen de l'imperialisme.

Aquest criteri intenta avaluar si es reconeixen els canvis que aquesta revolució va introduir en la producció, així com les transformacions socials que van provocar l'aparició de nous grups socials, amb profundes diferències de classe i de gènere.

3. Caracteritzar i situar cronològicament i geogràficament les grans transformacions i conflictes mundials que van tenir lloc a la primera meitat

del segle XX. Comprendre i identificar els principals esdeveniments i processos i les seves interaccions en el panorama internacional d'aquesta època (Imperialisme, la Revolució Russa, les guerres mundials, la depressió de 1929 i l'auge dels feixismes i la segona Guerra Mundial), contraposant els trets bàsics dels totalitarismes amb els dels règims democràtics.

Amb aquest criteri es tracta d'avaluar si l'alumnat adult identifica i analitza les causes i les conseqüències dels grans conflictes mundials de la primera meitat segle XX i de la Revolució Russa. Si comprèn el model polític, econòmic i social soviètic, comparant-lo amb el model del liberalisme democràtic. Igualment si comprèn les causes de la crisi de 1929 i el caràcter cíclic del capitalisme. Es tractarà d'avaluar també si comprèn i analitza les causes de l'auge dels feixismes i les seves conseqüències immediates (Segona Guerra Mundial).

4. Analitzar els canvis esdevinguts en el món des de la segona meitat del segle XX (naixement dels grans blocs de poder polític i models socioeconòmics enfrontats), i identificar les tensions resultants de la seva existència. Igualment, analitzar les causes i les conseqüències dels processos de descolonització, identificant les característiques de l'anomenat tercer món i les seves reivindicacions. Identificar els esdeveniments que van conduir a la desaparició de l'URSS i a la creació d'un nou ordre mundial.

Es tracta de comprovar que l'alumnat adult és capaç d'analitzar i comprendre la divisió del món en blocs de poder polític en la segona meitat del segle XX, amb models socioeconòmics enfrontats i les tensions resultants. Igualment, es tracta de valorar si l'alumnat coneix les causes i les conseqüències dels processos de descolonització i el naixement d'un nou ordre mundial, amb la finalitat de comprendre millor la realitat present.

5. Identificar i caracteritzar les diferents etapes de l'evolució econòmica, social i política, d'Espanya i de les Illes Balears al segle XIX i XX.

Amb aquest criteri es tracta d'avaluar si l'alumnat adult reconeix els factors econòmics, socials polítics i ideològics que conformen la història de les Illes Balears i d'Espanya als segles XIX i XX. Es valorarà, especialment, si s'analitzen adequadament les causes i les conseqüències de la Guerra Civil, l'evolució del règim franquista, la transició i el període democràtic.

6. Reconèixer el processos econòmics, polítics, socials i culturals que contribueixen a la formació d'un nou ordre global, admetent l'existència d'una xarxa de relacions de dependència entre països centre i països perifèria que provoca majors diferències entre el grau de desenvolupament dels diferents països.

Es tracta de veure si l'alumne sap entendre els grans desequilibris de riquesa entre els diferents països del món actual, analitzar les seves causes i conseqüències i fomentar polítiques i actuacions de solidaritat per ajudar a superar les desigualtats.

7. Comprendre i reconèixer els trets característics de la cultura contemporània, la importància de la revolució científica, tecnològica i artística. Entendre els conceptes de cultura de masses i societat de consum i la seva repercussió dins la vida quotidiana.

Amb aquest criteri es pretén que l'alumnat adult sigui capaç d'analitzar i interpretar els trets característics de la revolució científica i tècnica del segle XX, que conegui les característiques bàsiques de l'art contemporani i les seves relacions amb la societat de consum i la cultura de masses.

8. Buscar i seleccionar informació en diferents fonts, incloses les TIC, per trobar i comunicar informació que respongui a qüestions relacionades amb les grans transformacions que van tenir lloc a l'edat contemporània, de manera individual o en petits grups.

Amb aquest criteri es valora l'adquisició per part de l'alumnat adult de la competència digital i del tractament d'informació, aplicada a la comprensió dels factors causals que expliquen els anteriors canvis. Es comprovarà si té iniciativa per planificar el treball, accedir amb certa autonomia a diverses fonts d'informació, analitzar i organitzar aquesta i presentar les conclusions de manera clara, amb coherència en l'exposició de les idees, utilitzant precisió lèxica, correcció en la sintaxi i claredat en l'expressió. Es valorarà la capacitat de l'alumnat per abordar l'estudi de la situació del món que viu, buscant els antecedents i causes que l'originen, i aplicant els seus coneixements per preveure, des de la lògica, les seves possibles conseqüències.

Mòdul 2. El medi polític: estats, democràcia i ciutadania

Introducció

Aquest mòdul estudia l'organització política de l'espai geogràfic des dels grans àmbits geopolítics mundials fins a l'àmbit estatal i autonòmic. Integra les formes d'organització del passat, del present i les perspectives de futur; i els drets i deures del ciutadans.

El mòdul està organitzat en quatre unitats d'aprenentatge.

La primera tracta l'organització política al llarg del temps, per tal de comprendre l'origen de l'estat modern i comparar-lo amb altres formes d'organització polítiques.

La segona analitza l'Estat com eix vertebrador del seu territori, les seves funcions i institucions, les diferents formes de govern i, en especial, les democràtiques. També té present que l'Estat no és una entitat aïllada sinó que manté relacions amb altres estats a través de diferents acords, convenis i tractats donant lloc a diferents organitzacions internacionals. Analitza en concret el cas de l'Estat

espanyol, aprofundint amb les seves institucions i la seva constitució, per acabar estudiant la seva organització territorial.

A la tercera unitat d'aprenentatge es posen de manifest les transformacions produïdes dins els estats i dins les seves societats per tal d'entendre les relacions que mantenen i com aborden els conflictes actuals.

Finalment la quarta unitat d'aprenentatge ens serveix per tractar els drets i els deures dels ciutadans i ciutadanes que són la base de la convivència democràtica, valorant per damunt de tot la participació com a ciutadans compromesos amb el diàleg i la tolerància.

La metodologia utilitzada per facilitar els continguts d'aquest mòdul s'ha de centrar en la participació, l'empatia, el diàleg i en l'anàlisi dels conflictes i en la recerca de solucions. Així mateix, s'ha de donar prioritat a la comprensió de les societats democràtiques, a la importància de la constitució i a la participació ciutadana. Per tot això, serà imprescindible una metodologia participativa basada en el diàleg, en l'anàlisi de situacions i casos reals, amb la lectura de la premsa o amb la informació diària d'altres mitjans de comunicació com la televisió, la ràdio, les revistes, Internet.

Objectius

1. Entendre com al llarg de la història s'han succeït diferents sistemes polítics i formes de govern, veure la seva evolució i establir relacions entre els sistemes econòmics i socials que els sustentaven.
2. Conèixer, localitzar i comprendre els diferents models d'estats vigents i entendre que formen part de grans àrees sociopolítiques, econòmiques i culturals.
3. Conèixer les societats democràtiques apreciand els seus valors principals, drets i deures, denunciant actituds discriminatòries i injustes i mostrant-se solidari amb pobles, grups socials o persones privats dels seus drets o dels recursos econòmics necessaris.
4. Entendre les transformacions del món actual com a resultat dels processos econòmics, socials, polítics i culturals d'un món globalitzat, valorant la diversitat i manifestant actituds de respecte i tolerància.
5. Conèixer la Constitució, l'estructura i el funcionament de l'Estat espanyol a partir de les principals institucions locals, autonòmiques i estatals, així com els mecanismes de participació ciutadana com són associacions, sindicats, partits polítics, eleccions, ONG, per poder participar en la presa de decisions.

6. Afavorir el sentit crític, el diàleg, la iniciativa personal i la participació ciutadana activa a dins l'àmbit familiar, laboral, social i polític acceptant les normes establertes democràticament.
7. Desenvolupar hàbits de treball individual i en equip afavorint l'autoestima, l'empatia i la col·laboració i realitzant debats sobre temes d'actualitat.

Continguts

Unitat d'aprenentatge 1. Evolució de l'organització política al llarg del temps

- Estudi de com les persones ens hem anat associant en diferents grups a fi de cooperar i aconseguir els objectius que no podríem aconseguir individualment.
- Anàlisi de l'evolució dels sistemes polítics al llarg del temps, des de les formes tribals fins a les societats democràtiques actuals.
- Comparació dels trets essencials dels diferents models d'organització política, relacionant-los amb les estructures socioeconòmiques i ideològiques a les quals pertanyen.
- Reflexió sobre els avantatges i els inconvenients de cada forma d'organització política, i valoració de les formes democràtiques actuals com a sistemes d'àmplia participació dins la configuració dels estats actuals.

Unitat d'aprenentatge 2. Organització política actual

- Estudi de l'organització política de les societats partint de l'Estat com a entitat política i geogràfica, entenent les diferents tipologies d'Estat que existeixen a l'actualitat, i valorant els democràtics com els únics capaços de garantir els drets i deures dels seus ciutadans.
- Reconeixement de l'organització política i territorial de l'Estat espanyol a la Constitució de 1978: l'administració central, autonòmica i municipal.
- Identificació de les comunitats autònomes de l'Estat espanyol i els seus Estatuts d'Autonomia.
- Anàlisi de l'estatut d'autonomia de les Illes Balears, coneixement de les principals institucions i reflexió sobre el fet de la insularitat i les seves repercussions.
- Realització de debats a partir de lectures d'articles de premsa sobre política municipal, autonòmica, estatal i internacional, etc.

Unitat d'aprenentatge 3. Les grans àrees geopolítiques del món

- Comprensió que l'Estat no és una entitat aïllada, sinó que estableix relacions econòmiques, polítiques i culturals amb altres i, per aquest motiu, és vital el coneixement de les diferents organitzacions internacionals.
- Comprensió de la progressiva interdependència entre els estats i les regions del món i de la diversitat de punts de vista i de perspectives que es poden adoptar.
- Localització en el mapa de les grans àrees socioeconòmiques i geopolítiques i la posició d'Espanya en el món.
- Comprensió del concepte d'espai europeu i la seva història. Identificació dels països que formen la UE i les seves institucions.
- Coneixement d'altres organitzacions supranacionals, comprensió dels lligams polítics, econòmics, militars, etc. que existeixen entre els països que en formen part.
- Discussió dels avantatges i inconvenients de les polítiques que duen a terme a nivell supranacional.

Unitat d'aprenentatge 4. Drets i deures dels ciutadans

- Comprensió de la lluita històrica per a la conquesta dels drets humans i la consecució de la Declaració Universal dels Drets Humans.
- Coneixement de la legislació internacional i espanyola fent especial menció a la Constitució i a l'Estatut d'Autonomia.
- Identificació i valoració de les diverses formes de participació ciutadana: partits polítics, sindicats, ONG, associacionisme, cooperativisme, etc., com un instrument per prendre part de les decisions que ens afecten a tots.
- Reflexió, a partir d'articles i notícies, sobre el reconeixement de la igualtat entre homes i dones. Rebuig de les situacions de discriminació i de violència de gènere i acceptació de les normes de convivència en diferents àmbits de la vida.
- Capacitat d'assumir el camí que ens queda per recórrer per tal que totes les persones i col·lectius, sigui quina sigui la seva raça, llengua, nacionalitat, religió o cultura, tinguin les mateixes oportunitats, identificant els col·lectius més vulnerables i condemnant les situacions de violació dels drets.

Criteris d'avaluació

1. Conèixer les diferents formes d'organització política al llarg del temps i els diferents règims polítics actuals. Identificar i valorar els sistemes democràtics, en especial el de l'Estat espanyol. Localitzar en un mapa els principals països i àrees culturals del món. Reconèixer la nostra organització territorial en

comunitats autònomes, especialment la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

Aquest criteri pretén comprovar si l'alumnat sap identificar els diferents sistemes polítics, valorant la democràcia. A més d'avaluar el grau de comprensió de la realitat política i territorial de l'Estat en general i d'Espanya en particular, sabent diferenciar i localitzar els principals estats del món i les comunitats autònomes d'Espanya.

2. Entendre la importància que tenen en l'actualitat les organitzacions internacionals i el paper que en elles juga Espanya. Valorar la pertinença del nostre Estat a la Unió Europea i en altres organismes internacionals com un avanç en les relacions entre els estats. Valorar els acords internacionals i el diàleg com la única solució per resoldre els conflictes.

Mitjançant aquest criteri es vol avaluar si l'alumnat coneix les organitzacions polítiques i econòmiques més importants, especialment la Unió Europea i la influència que elles tenen en la política internacional i nacional, valorant les repercussions de les polítiques comunitàries.

3. Reconèixer l'existència de conflictes, analitzar les seves causes i el paper que hi juguen en la seva resolució les organitzacions internacionals, reflexionant críticament sobre les seves accions. Valorar la importància de les lleis i els acords per evitar els conflictes.

Amb aquest criteri es pretén comprovar que l'alumnat coneix l'actuació de les organitzacions internacionals i les lleis per les quals es regeixen. Així mateix es pretén comprovar que l'alumnat reflexiona sobre les línies d'actuació de les organitzacions supranacionals governamentals i no governamentals per mitigar els conflictes.

4. Conèixer els drets humans així com els principis, drets i deures recollits a la Constitució espanyola. Identificar i condemnar les situacions on no es respecten els drets de les persones en general i de les dones en particular.

Es tracta de valorar si l'alumnat reconeix la igualtat de drets entre homes i dones en l'àmbit familiar, laboral, polític, social i cultural. Aquestes mateixes igualtats s'han de fer extensives a totes les persones sigui quina sigui la seva procedència, cultura, raça o religió.

5. Participar en la política i en la societat com a ciutadà actiu de forma responsable i valorar la participació ciutadana com una forma de contribuir a millorar el funcionament de les institucions democràtiques.

Es tracta de comprovar que l'alumnat és conscient que la societat som tots i la nostra participació és vital per aconseguir un millor rendiment del sistema democràtic.

6. Realitzar debats sobre els continguts d'aquest mòdul, argumentant les idees pròpies, essent crítics amb les situacions que no ens agraden i estant oberts

al diàleg com a única forma per resoldre els conflictes en les relacions humanes.

Amb aquest criteri es valorarà l'ús adequat del llenguatge oral i del vocabulari específic, acceptant les normes i la intervenció de tots. Es valorarà també la coherència en l'exposició d'idees.

7. Valorar la importància de la informació, acostumar l'alumnat a estar ben informat, a contrastar les diferents informacions i a partir d'elles crear-ne una opinió pròpia respectant sempre la dels altres. Cercar i seleccionar informació per a dur a terme algun treball escrit sobre els continguts treballats en aquest mòdul (fonts directes, premsa, biblioteca, pàgines web, etc.) per tal d'identificar les seves causes i conseqüències i poder establir una opinió pròpia.

Es pretén valorar la informació que té l'alumnat sobre els problemes del món actual, es vol avaluar el tractament que en fa d'aquesta informació i si la sap transmetre correctament.